

„Istarska Rijec“

izlazi svakog četvrtka uveče. Svakog drugog četvrtka donosi literarni prilog, „Mladi Istarski“. Pretplata za lučeno godišnje 12 — lita, na godišnje 24 — lita, a za iznajmljivo 25 — lita. Credišio i uprava lita: Trst (Trieste) — Via S. Francesco d'Assisi 201. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEČ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

Oglas stoje 4 lira

za svaki centimeter visine u štiti jednog stupca. Za višetravno uvrštenje daje se znatno povoljnija pogodila. Plaća se i utužuje u Trstu. Dopila se za juze uređivača, a novaz upravi. Nefrančanska se pisma ne primaju, a rukopisi se ne vraćaju ni u kojem slučaju.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. — Narodna poslovica.

† Fran Franković

Težak je bio i trnovit put hrvatskoga školstva u Istri. Ni državnii, školski zakon od 14. maja 1869. nije u prvo vrijeme mogao da na tome izmijeni štogod. Istom pet godina iza proglašenja tog zakona, god. 1874. kad se u Kastvu otvorila pripravnička za učiteljske škole, ozivila je ponekle nada, da će se u tom pravcu nešto popraviti, to više, što je u našim djacima bilo zajamčeno, da će na učiteljskoj školi u Kopru primati u ime državne potpore od 100 do 200 forinta godišnih.

Uza sve to u god. 1875-1876. bila su u učiteljskoj školi u Kopru upisana sama tri djaka Hrvata...

Taj se je broj naredne godine povisio od prilike za toliko. I tako je to išlo redom. Broj djaka nije se za punih deset godina uvelike mijenjao: još godine 1889. maturovala je na ovom zavodu petorica Hrvata. Učiteljska škola u Kopru bila je podijeljena u tri sekcije: u italijansku, slovensku i hrvatsku. U I. tečaju neki su se predmeti predavali u materinjem jeziku djakā i to svakoj pojedinoj „narodnosti“ posebice. Za ostale predmete služio je njemački kao naukovni jezik, i tako bi se Hrvati, Slovenci i Italijani svi okupili u jednoj dvorani i zajedno slušali, što bi im se njemački govorilo. U II. i III. tečaju bavilo je sve više predmeta, koji su se svima trima skupinama predavali na njemačkom jeziku. U četvrtom tečaju bila su pak sama dva predmeta, koja su se djacima predavala u njihovu jeziku i to vjerovatno i materinji jezik. Sve drugo bilo je njemački.

Slovenčina i Italijanina nije to pružalo osobitih poteškoća. Od njih su mnogi prošli nekoliko razreda gimnazija ili realke u Gorici ili Trstu, i tu su imali zgrade, da nauče nešto njemački.

Sasvim drugačije bijaše s hrvatskim djacima iz Istre. Bilo je mnogo, ako je koji istarski djak izišao iz kakove jednorazredne pučke škole, ali se prečesto dešavalo, naročito u ono prvo vrijeme, da u njegovu selu nije još uopće bilo nikakove škole, pa se siromašak morao da traži kaletovu dobru dušu, da ga nauči čitati i pisati. Tako „pripravnici“ otišao bi na pripravnicu u Kastvu, gdje bi ostao nekoliko mjeseci, a onda se id u jesen u Kopar, pa ipak bi na takozvanom „nirnateljnom“ ispitu prošao — dobro, ako ne, trebalo je, da se vrati u svoje selo k ovacma i moci.

Oni, što bi ostali u Kopru, našli bi se najednom sami, u tudjem, ne prijateljskom gradu. Zvali su ih „šćaveti“ — i bili su sudični uistini bas kao pravi mali „šćaveti“. Djaci Italijani, prosto bi ih prezirali, a slovenski drugovi, voljeli su ipak svojima nego li njima... Često bi ih i oni nazivali: male, istarske revo... Tako je to bilo onda. Poslije se, dakako, i to popravilo.

Ravnatelj Italian, poludobrihrična Revoluto, nije ih možda ni mrzio, ali u je svakoj zjedi pokozivao, da on ipak najviše voli svoje Italijane. Kad većine profesora, koji nisu bili samo različiti po narodnosti, već — kao što je i prirodno — i po čudi — naši skromni istarski djaci, nisu se nalazili na simpatije. U jednu ruku — bilo je vrijeme, najviše vrijeme ne pravišće nego istarskog preporeda, kad su se se nast istarski mladići, učivši narodni život, osjećali na ovom svetom koraku u život vrlo poniženi, sramotnoživajući — rve, jedne pepeljuge.

Ali napušteni nisu bili. Već od god. 1890. objelena je and njima jedno blago oko, jedno zlemelo srce, jedna neizmjerno dobra i mila duša. Njihov profesor — Fran Franković.

Peo. djele godine bilo je i njemu lakše, sr je brigit o hrvatske djake vodio u zajednici s njime prof. Spincić, koji je u ono vrijeme bio namješten na istom zavodu. Ali Spincić je malo iza toga imenovao kotarskim školskim nadzornikom i izabran zastupnikom u istarski zemaljski sabor, tako da je on bio prinudjen, da svoj vrijeme, svoje sile i svoje slobodna vremena posveti drugim, širim, narodnim pitanjima. A kad je god. 1886. bio preminut u Gorici, uva je brigā oko odgoja budućih učitelja učitelja pala na ledja profesora Fran Frankovića.

Hrvatski djaci — one male istarske revo, djak su razabrali, da oni u svom profesor Frankoviću imaju nesamo svog vlog učitelja, nego još i dobroj i skrbnog oko. Bio je lijep čovjek, duša mu je sva bila u

onim njegovim dobrim, blagim i nezabornim očima. Predavao je hrvatski, ali kako? Kad je na priliku objašnjavao „Cenig-agu“, „Djeda i unuka“, odu „Slavjantvu“ ili što slično, iz njega nisu govorila samo usta, već oči i sve žilice na njegovu licu.

Djake, u kojima bi samo naslušto nešto malo više taltalja, nije ni časom puštao s vida. U nedjeljama i praznicima pozivao bi ih k sebi: koga na ručak, koga na kavu ili na činu vina, pa onda da se razgovara sve do kasne večeri. A ti su razgovori bili puni srdačnosti, a kretali su se većinom oko pjesme, knjige i prilika u široj i užoj domovini. Tu su se, za tih lijevih razgovora, bacale klice, koje su poslije imale da urode lijepim plodom. Tu su naši buduć učitelji upijali u sebe ono snažno svijetle dužnosti, koja ih je kasnije u životu svuda pratila i kojoj su naš istarski narod ima u prvom redu da zadržali, što je malo po malo našao sama sebe i svoje ljudsko dostojanstvo. Istarski učitelj nije birao onim takozvanim „velegradskim šlitom“, ali je svijestan svojih dužnosti, u zabitnim selima radio za svoj narod onako, kako mu je to jednako na dušu postavio njegov učitelj i odgojitelj Franković. Istarski učitelj svojim muktorknim apóstolatom oživljavao lice nesamo sebi, već i svom plemonitom učitelju i odgojitelju Frankoviću. Ništa ne mijenja na stvari to, što je naš istarski učitelj ostao među kroza sav svoj život konfiniran u kakvom zabitnom seocu, često i zapostavljen a gotovo uvijek zaboravljen. To se je ustalim dogđajalo i njegovom najvećem prijatelju, ocu i učitelju — Franu Frankoviću. Preko četvrt vijeka ostao je taj naš velebrinđi i vrlo zaslužni otađbenik zavečen u tudjem Kopru, gdje se priklajavo samo, da njegovo dobro narodno dijelo jače iskače.

Kad je prije nekoliko godina došao u Kastav, da ondje preuzme pripremeno upravu novoustrojene učiteljske škole, njegovja je karijera bila već dovršena. Karijera puna samozataje i prijegora, ali dična i štima.

Prije tri četiri godine udarila ga kap. Zivio je na Rijeci dosta osudino. Prošao je siromah sav pakao d'Annunzijeve pustolovine i sve kasnije nevolje, što su se prozile nad Rijekom. U sobotu, 26. jula izdahnuo je Fran Franković svoju milu dušu u svojem rođenom selu Drenovi i to baš u onom dijelu sela, što je nedavno pripao Jugoslaviji. Premijeli su ga ipak u drugi dio sela, gdje je groblje, u kome već više godina počeva ona, koja mu je u životu bila dobra i blaga družica.

Bilo mu je sedamdeset i pet godina...

Mir i pokoj pepelu Njegovu! Slava uspomeni Frana Frankovića!

Europa poslije rata

Italijanski sociolog G. Guglielmo Ferrero napisao je nedavno jedan vrlo zanimiv člaanek o poslijeratnim prilukama u Evropi. G. Ferrero pripovijeda, kako su prilike prije rata bile mnogo povoljnije i kako je u cijeloj Evropi vladao jedan prekrasan život i blagostanje. Veli, da je vijek pred ratom obilježen, kao jedan od najsjajnijih vijekova čovječanstva u kojem su bili svi zadovoljni, u kojem je bilo sve na svojem mjestu.

Vrijeme poslije rata obilježuje jedan sasna novi život, vijek buna i revolucija, nereda i katastrofa — nezadovoljstvo cijeloga čovječanstva.

Iako ne možemo da se složno sa navodima G. Ferrera o prilukama prije rata, to se potpuno slažemo s njime u tome, da se poslijeratne prilike uistinu vrlo teške i da ne pružaju bas najugodniju sliku. (Prije rata nije život bio tako ružičast, kao što tvrdi G. Ferrero. Jer i ako je blagostanje bilo boge, nego sada, to je svedjelo na pr. u bivšoj Austriji vladao je i te kakovo nezadovoljstvo podjarmljenih naroda, koje je Austrija pritisla svojim nesnosnim uredbama sa kojima danas konkuruje, još mnogo bolje i sa više znanja, kraljevina Italija.)

Važnost i značenje, kao i posljedice svjetskoga rata vrlo je teško označiti sada, kada su još tako nesređeno prilike i kada smo još tako blizu svim onim strahotama i nesrećama. Tek jedno možemo da ka-

žemo: Previše je toga uništeno i razoreno, previše je prelieto krvi i ljudskih života, previše je zakulako udovica i zaplakalo sirota, a za ono, što je njime postignuto. Svjetski je rat zapleo u svoje ludo kolo cijeli svijet, sve narode, a njegove su posljedice razočarale ne samo pobjednike, nego i poražene. Svjetski se je rat vodio protiv imperijalizma Njemačke i Austrije. Svjetski je rat išao za tim, da oslobodi manje narode od stoljetnoga ropstva.

I oslobodio ih je. Ali ne sve. Pa tako je uvijek. Nikad nisu svi zadovoljeni, a iza svjetskoga rata izgleda, da nije nijedan zadovoljan.

Mirovni govori, konferencije, sastanci državnika: Versaj, Genova, Rapallo, Santa Margherita, London, od kojih se je očekivalo toliko toga, koji su biti nada mnogih, u kojima se je govorilo sa vjerom u pravednija rješjena nepravednih djela, donijela su samo razočaranja — samo razočaranja.

Ti mirovni govori imali su zadatak, koju imadu svi mirovni govori, svi govori, koji se sklapaju poslije ratova. Zadatak im je bila, da nastoje, da barem donekle pravedno urede novo stanje, koje je nastalo kao posljedica ratova, naroda i da stvore preduvjete za jedan trajan mir.

Dati su mirovni govori izvršili svoju zadatak? Nikako ne. Ti mirovni govori, a ima ih toliko, da ih je teško i nabrojiti, bili su izlet i ljetovanja pojedinih državnika, koji su se sastali, da se malo zafrikavaju i zabavljaju, bez svake volje za ozbiljniji rad. Radili su tek onda ozbiljno, kad se je koga na fini način, pomoću „mirovnih ugovora“ i potpisa moglo da opljaka, a to ne znači, nego jedan drugačiji rat. Rat na fini i neopasni način.

Mirovni govori svršavali su uvijek tako, da su stvarali razloga za novo nezadovoljstvo, za veću antipatiju i neprijateljstvo između pojedinih naroda. Ti ugovori nisu ni za centimetar popravili nesređeno poslijeratne prilike, a pogorsali su ih velike. No ne samo to. Državnici, koji su sudjelovali na pojedinim konferencijama, koji su zastupali interese svojih država nisu imali nikako na umu veliku zadatak, koju im je povjest i vrijeme postavilo. Svi su narodi umorni od rata, svi narodi žele mir i blagostanje. Takav mir, da se mogu mirno posvetiti svome radu, svojim poljima, kruhu svakodnašnjemu. Narodi traže mir, a ne podmećivanje vatre za nove ratove, za novo krvarenje Evrope. Zadatak je bila tih državnika — kako samo večore rekli — da najozbiljnije orade na tome, da se Evropa sredi, umiri, da prestane da suklija dim, da se smiri i posvećeno usuje ostatke zadnjega požara.

Nije bila njihova zadatak nadmetavanje i nadmučivanje, nego ozbiljan, marljiv i duboko promišljen rad.

Ukratke: na mirovnim se je konferencijama radilo svega i svašta, ali za mir se nije uredilo ništa. Danas su prilike užasne, nego su bile odmah poslije rata. Nekoje uzroke nose zato i sami mirovni govori, što najbolje dokazuje njihovu nepravičnost i nerazumjevanje s kojima su radjeni.

Danas nije zadovoljan gotovo nijedan narod u Evropi. Svađje kipi i vrije, stvaraju se revolucije, bune, ubojstva. Kas nastaje od dana u dan sve veći, mesto da se stiša.

A ni rat nije prestao. Vodi se dotudje jedan drugačiji rat, koji je mnogo uosnijih i lakši. Rat na polju ekonomskog zarobljanja i uništavanja, rat sa rusenjem valuta, kredita, rat sa trgovačkim ugovorima i vrag bi ga znao čime.

Cijela Evropa drhće pod teškim teretom onoga, što je sama napravila na sebe i jedini je mjezin uzdah: Van iz ovoga svega, iz ovoga nesnosnoga, strahovitoga stanja, držim, da nema u Evropi čovjeka, koji bi imao snage da kaže, da je ovo, što mi sad proživljujemo, mir. Svi mi težimo za mirom, svi mi dižemo ruke prama njemu, ali njega nema. I zato nije ni tuđo, da je sve ovako, kako jest. Evropa, još uvijek živi u groznici, još uvijek u njoj tinjaju ratne mjeve i još ima naroda, koji moraju, da se hvataju oružja. I dokle će se to tako vući? Zar ne će konačno, da podje sve nekim mirnijim, solidnijim putem, zar ne će, da konačno dođe do prišnjeg blagostanja? G. Ferrero sumnja u to, ali mi vjerujemo, da će doći; da mora da dođe vrijeme, koje će pružiti sasna drugu sliku od ove, koja nam je sad pred očima.

L.Ški.

Pismo iz Jugoslavije

Kriza i na nebu i na zemlji. — Seoba naroda, odnosno seoba gospode. — Školski slet. — Nova vlada.

U Zagrebu, dne 1. augusta 1924.

Koncem jula se svakako moro pisati i crvrućini. Momentano doduše kiši; no kako je po usred ljeta iznimka, vi ćete mi valjda dopustiti, da u jednom članku bude govora o zezi, pasjim danima, o Savi i o bijegu gradjana na more i u brda. U ovo posljednje doba političkih kriza čini se daž su u krizi i nebesa. Kao što više nismo znali, što ćemo sutradan čitati u novinama, tako nam i ovo dobro nebo nad nama sprema sama iznenađenja. Kao u Beogradu, i tamo gore vječna borba između Sunčeve vlade i opozicionálnih oblaka. Tri puta na dan te opće sunce, tri puta na dan te opere dažd. Onaj „koji vedri i oblačiti“ sada se najvili baviti ovom svojom potonjom funkcijom. Čovjek zbilja više ne zna, što bi jutrom obukao. Na koncu smo postali ravnodušni kao i oni, kojima je svedjelo, hoće li vladu dobiti Pašić, Jovanović ili Davidović. Jednake smo već apatični i u po gledu vremena: Bije li sunce — barem smo suhi, pada li kiša — bar nam nije vrude. I tako tupogledamo letnje šale oblaka i sunca, što nas nedavno u cigli jedan dan ispruže, ispremoćuje i onda ciklonom ossuše!

No, kalendarski, mi stojimo usred ljeta. I ljudi moraju na ljeto vanjeti! To je, ne moraju, ali ko god može, taj će to učiniti. U Zagreb se vraćaju. Nakon što ga ostavise biljade studenta, ostavljaju ga sad druge biljade zelene odmora i hlada. Sele u Primorje, u slovenske gore, u šume, u inostranstvo. Ne treba naglasiti, da na ladanje ide najveći broj onih, koji zapravo: nemaju rad štā da se odmaraju. Ima ih, koji su umorni od samog odmaranja. Ali tako je to već u svijetlu! Ko ti je kriv, ako si dopustio, da ti kesa bude prazna, pa moraš ostati u gradu, sred prašine i žege.

Ljeto je uopće vrijeme velikih kretanja. Jug striji na sjever da se ohladi, sidroci dolazi na jug po protivno. Djaci se razleće polaze na izlete. Drže se svakojaki kongresi. Ljudi se naznoje, izjavne govorančijama sebe i druge, posvade se i konačno zaključue, da će na godinu biti opej kongres. — Dok se Zagrepanči gube, dolaze ovamo strana i uvijek nova lica, osobito razne škole na naučenom putovanju. — Ki iz razloga „studenje“ nije posao na rijevu, ide na Savu. Svako malo se nekog udavi, ali to nikoga ne strāši, jer vrućina Bogu ne moli.

U polovici augusta bit će ovjdie slet i sabor jugoslavenskoga Školstva. Pripreme su u punom toku. Na sletu su gradne velike tribune za gledaoce. Po gradu više ukrasni stetski plakati. Očekuju se, da će ova školteka slava vrlo dobro uspieti. Šta bi bilo da Jurina i Frana dugo ovcma, pa da Vam onda pričaju, što su vidjeli? Oni su „gioralisti“ i oni moraju znati sve! Mi bismo ih rado vidjeli.

Politika? To čete nać na drugom mjestu. Ukratko: „Popuhnul je tihl vetar i demetal bloku vladu!“ Dokle će je držati, to ovisi o jednom drugom vjetru, o kojem barometri danas još ne govore ništa. — Za nas Istarene je promjena vlade od značenja i u toliko, što sa svoja mjesta odlaži i po svoj prilici naš Istarsini g. dr. Ivo Zuckermano imenovani veliki župan zagrebačke oblasti, u kojega su Istrani poglavi velike nade.

Hrvosje M.

DOPISI

IZ RIJEKE. Prije deset godina... Danas lupca. — Put u Opčinju... Što dovornik malo pokojna noda. Na političkom obzorju — ništa nova. N. kakve skupštine, nikakve konferencije, ni k. što ni izlata. Sve mrto, liho i malo. Kao čovjek gleda ovo, što ja gledam, bogami, ako mu ne dolazi da pomisli, da bi zaista živio u jednom malom, provincijalnom gradčiću čim pedeset tisuća duša!

A ipak — Rijeka!.. Hm!

Drugod po svijetu se se novine raspisao o nom. Što se dogodilo prije deset godina. Sve su novine pune o ultimatumu Srbije, o početku velikoga rata, o svim onim značajnim historijskim danima i o njihovoj sudbonosnoj tačkicašnosti.

Samo ovdje na Rijeci o tome — ni mukanja! Ne piše se o tom i ne govori ništa. A mi: ništa!

Samo ovdje na Rijeci o tome — ni mukanja! Ne piše se o tom i ne govori ništa. A mi: ništa!

«Franina i Jurina»

Fr.: Kuda to, Jurino, tepuziš već nikoliko dan?

Fr.: Pro samli? A po kega vranica. Bog mi teški grlihi prosti!

Jur.: Ičem, ako bin moğa kadi kupiti jednu lipu, starinsku bukaleticu.

Fr.: Niki dan ih je bilo va Pazine za prod. Na nenoj je pisalo: «Bevi Kate — na drugoj «Aviva Nane», a na tretoj —

Jur.: Ja, ma ja bin otija nen, na koj ni nis napisano. Ja bin otija imet bukaleticu, ka je jako lipo napiturna, samo da ima sprida jeno široko, čisto simo, na kim bija ja moğal napisat, ča je mane drugo.

Fr.: A bi se moğlo znat, ča biš ti to napisu na tu bukaleticu?

Jur.: Ja bin na njoj zlatnemi slovi napisal: «ZIVIO NAS BARBA JAKOV VIDULIN!»

Fr.: Viš, ta ti valjaj Si stil va nasoj «Riči», kako se ta naš barba niki dan lipo držal va Rovinje?

Jur.: Štil sam ja ono, ma mi ni bilo za potrebu, zač sam ja oni dan bija sam na sudu va Rovinje i već čuja i vidija.

Fr.: To bin i ja bia rad čit i vidit.

Jur.: Bormiča? j meritalo! Oni naš barba Vidulin — to ti je naša živa hvala i dikal! Imali smo junaki, i još ih imamo, ma je malo onakvih, kakov je naš barba Jakov.

Fr.: Bog mu daj svako dobro!

Jur.: Da si ga vidija, kako se je ono držl, dokle je pred sused nabrajal, koliko je puti bil zaprt. I sami Talijani su na njega gledali, kako na jeno čudo. On nim je rekali: Čim ste prišli ovamo, vi ste nam zaprli našu sprasko-hrvatsku školu. Ja sam nato napravil jenu molbenicu, da nam se pušti naša stara škola, i namesto da se moja molbenica ušliši, kako bi i pravo bilo, mane su karabinijeri čapali, vezali i otepalji ovamo va pržun.

Fr.: A i drugi put mu se je isto tako travinjalo.

Jur.: I to nim je povedal, i još je nadodal: Jedanput sam šel na općinu, da malo vidim liste od halotacioni. Ja sam po zakonu imal pravicu na to. A ča su učinili karabinijeri? Vezali su me i marš s manum va pržun! To mi je va malo vremena bija tret put.

Fr.: Ja mislim, da bi teğa moralo već bit i dosti. Kakova je to kultura ovako malrat jenega poštenega čovika!

Jur.: Poslušaj samo, ča nim je naš barba još nadrobijal! Nekoliko vremena za tim, rekali nim je barba, došli su nazat h naši karabinijeri i rekli su mi, da ja delam jugoslavensku propagandu. Ji sam nim rekł, da tako ja zdrav bija, ako ja znam, ča je to jugoslavenska propaganda! Ni koristilo! Vezali su me i marš! Po četiri put va Rovinje, va katafif. I

«I baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

PO D L I S T A K

RIKARD KATALINIC-JERETOV

Majčina riječ

«Bilo u davnini. Mlada majka gojila mladočedo...»
«Bilo u davnini. Mlada majka gojila mladočedo...»
«Bilo u davnini. Mlada majka gojila mladočedo...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

O našim istarskim narodnim pjesmama

«Kad je god. 1880. izišla prva zbirka naših...»
«Kad je god. 1880. izišla prva zbirka naših...»
«Kad je god. 1880. izišla prva zbirka naših...»

Jeste li naručili «Istarske narodne pjesme»?

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»
«...i baš tako? Osim naših svjetskih Jugoslavina...»

... rekla je barba, svaki put sam
pred suda, i svaki put je sud pro-
... barba, da sam neuduzan. Ni koristilo ni to.
... bilo je to pred jenu četiri
... pritisli su mi va kuci Karabinjeri
... ispasti s Kananfara. Delasi su mi
... metačinu i najedanput jedan od njih
... vajer jedan revolver i govori:
... čamte, ča smo nasilno!. Vidulin skrivja
... suce oruzje!.. Ja sam njim rekla, da
... moji kući ne bilo nit i nikakovega
... svetera, i ta su ga oni sami sobom pro-
... i nekamo ga stokuili, da moru
... srecu reć, da je on mo pti revolver. Ni
... risti!o! Vezali su me i po peti put su
... odpejalji va Rovini, va przun. Još su
... peharili i jove 150 lir, i još su mi
... razbili i moju staru bukaleticu, na kei
... pisalo "Mizula Hrvatska! Da vam
... rano rekne, gospodo suci, rekla je bar-
... mane je najviše za one moje stare
... bukaletice i bim dal ne znam ka, da mi
... ostala cila.

Fr.: Ki covjicina je ta nas barba Jakov!

Barba: Ja još je rekla suseda, da bi bija volja,
... su mi razbili glavu, nego om buka-
... Ma nis zeta, nadodal njim je barba:
... ne morete ako čete, vaki dan tiži
... zapirat, ma moje srce ne čete nikada
... promet. Slaven ču se rođija. Slaven
... ču i umreiti! Talijanski rad gorivom,
... ma hrvatski još raje, zač je mane moj
... materinski zajik - svet...
... Da da mi ga je bilo viditi, kad je to go-
... vorio!

Barba: Mane se je on hip zaparalo, da je
... nas barba Jakov najedanput postal ve-
... liko kako Uek. Srce mi je raslo, kako
... da će se raspukati i ja bim bija najvolja
... poletit k našemu barbi Vidulini i bu-
... novi ga pred svima va on njegov časni
... obraz.

Fr.: A ča su Talijani na to?

Barba: Zinuli su i gledali s poštovanjem va
... nasoga covjika. Ja sam ti, Frainino, vavik
... govoril: ako čes da te respetuju,
... smis bi bezobzaran, ma ni pisnatre,
... ki se i svojoga hlada boji. Ako čes, da ti
... respetuju, moraš bit - muž - onako,
... kako je i nas barba Vidulin. Ni levo ni
... desno - nego ravno, i vavek dostojan-
... stveno i čistano.

Fr.: I ni bil kastigan!

Barba: Pustili su ga slobodnoga, kako tiča.

Fr.: A bil je i vesel, da ne?

Barba: Je i ni!... Ova blažena bukaletica mu
... nikako ne gre za glave. A mi ja ne ču
... imet mira ni pokoja, dokle mi jenu ne
... nadem i dokle mi na njoj ne napisem
... čto, ča sam ti rekli. Ako ju tuli nas ne
... nadem, poč du valje do Kranjci, morda
... će se tamno nač bukaletica kakovu bim
... ja otija.

Fr.: Sigurno je da će se nač. A kako čes
... mu u poslaj?

Barba: Sam ču mu ju doli ponest.

Fr.: Ma čes treheda i mane sobum zet, a
... Jurino?

Barba: Po čemo skupa. Napunit čemo bu-
... kaleticu s najboljim vinom i nazdravit
... čemo našemu barbu onako po našu, staro-
... vinski, istrijanski.

Da hvalimo i slavimo
... Nasog domaćina,

Barbu Vidulina,

Koji nam za badavo
... Daje dobra vina!

On ne maru ni ne brani.
... Da se napijemo,

Već on vadi, da kod njega
... Veseli budemo.

Zato tebi, dragi brate,

Dragi barba Viduline,

Oj junacki majčin sine!

Bukaletu punu, kako tunju,

Od reda napijam!

Ala muzi! ala muzi!..
... I bukaletu svu pomuzi!
... Ti, sused, požali ga,
... Otari mu suze!

Fr.: Dobra ti je ova, Jurino! A dokle to
... bude, neka Bog pozivi nasega milega
... barbu Jakova.

Jur.: Zivio ga Bog!

IZ RUKAVCA

Jedno društvo nekadašnje vremena Kastav-
... stine. Stia je opet razvilo svoje korisno de-
... lovanje u ovim teškim poratnim vremenima, jest
... društvo "Domoljub", koje se trsi da našem
... narodu pruži barem nešto što bi nadpunilo
... praznino društvenoga života.

Ako hoćemo da društvo neutrasićemo koraca,
... onda moramo uložiti svoje sile, da ga i finan-
... cijarno podignemo. Razlog: S jedne strane
... narodu pruža ugodnije i hešje zabave nego
... to obični plesovi; dok se s druge strane
... međusobno potpomaze doprinosi' obol svo-
... joi vlastitoi stvari.

Ovakvu jednu zabavu održat će društvo i
... buduće nedjelje, 10. o. m. i. Mihotičina volje
... kog Kućića (Guć).

Vrtna zabava u ovim prijatnim lokalima raz-
... svježiti će gostove, dok će nekoliko šaljivih
... komada ugodno djelovati na duševan raspo-
... loženje. Počinje se u 5 i po poslije podne, a
... u slučaju nepovoljna vremena odgđa se kon-
... cert od sledećeg nedjelje.

Svim gostovima iskreni dobrodošli poruča
... Odbor.

IZ LASTOVA

Fašisti postavljaju jugoslovensku državnu za-
... stavu na porezni ured (Esattorio).

Znali smo, da neki današnji istaknuti fa-
... šisti kod kuće imaju čest zstavu od razne
... države kao to su: crno-zijili, jugoslovenskih,
... komunističkih, italijanskih itd., ali nikad ne
... bismo verovali, od njih doživjeti ono, što smo
... doživjeli. Zamislite samo: Pred nekoliko dana
... naš porezni "Esattorio", tjeliesni patuljka, koji
... kaže, da je postao Latin iz straha pred le-
... zarom Smeičičem, poslao općinskog
... čauza, da mu donose iz kuće italijansku za-
... stavu. I čauz, Latin, kao i njegovi gospodari,
... prebirući zstavu, našao je baš na jugoslo-
... vensku državnu zstavu, te iako je i on gla-
... savao za fašiju (u svome neznanju?) objsci na
... "Esattorio" napomenuti zstavu.

Lako je nehotiće jugoslovenska državna za-
... stava došla za nekoliko sati na "Esattorio."

Gospodarstvo

TKO JE DUŽAN, I NA BOŽIĆ JE TUŽAN

Prečesto se događaja i u gradicima i na
... selima, bogatim i siromašnim, da treba
... čovjek novaca, a u kesi nema baš ni cen-
... tezima. Kako čes sebi u ovakovoi neprilici
... pomoći? Hej! to nije barem teško! Posudi
... i gotovi posao. Neka te dakle ne boli
... glava! Tako bi odgovorio mnogi seljak i i
... njim još (ko drugi).

Hvala ti, moj brate, na tom nauku. A
... što se čno govori od starine: dužan —
... tužan? Kratka je to, ali oštra opomena.
... Lako je posuditi, ali teško je vratiti. Tko
... sebi u novčanoi stisci želi pomoći time,
... i najprije time, što će posuditi, taj je silčan
... čovjek, koji je nemajući zimi drva za-
... pušta kuću, a bledu joj je nedostaje
... zraka, a bledu joj je visoko čelo oblio znoj.
... Velike joj erge duboke očj kalduke se u slo-
... bonu svetu ove noći dok su joj obrazi poru-
... ptenili. Kod pomoćnika usana opažao se niz
... poruculanste belih zubiju, sitnih i pravilnog
... oblika, ali to ču zamagleno u gronici, logo mlado
... lice da umro. daskora?

I to ču zamagleno u gronici, logo mlado
... lice da umro. daskora?
... — Smiliko, nado moino, nemoj da me samu
... ostaviš, budi samnom, daj da i ja s tobom bo-
... lujem, pa da i umrem s tobom u isti čas.
... Za to tebe živih, za tebe raditi, ti hje mi svo ve-
... liko i cilje smisla moju život... Ah, udesu
... majke diti, smiluj se nehosa vapajima
... majke, dajte mi kćerku u zdravlju... ubijte
... mene...
... — Znemogla pade na koljena i u plaćnim tr-
... zajima nasloni glavu u onu kćerku ne vau-
... kuš i plakavše drugu... dok ih kćerka suzizm
... okom pogledala majku svojoi s slabim plaćnim
... glasom molila majku da ne plače...

...
... I to mlado biće neokusišiv save naslade,
... ne ostivši pravne briže i bit svom životu, za
... će da umre?

Zar će da nestane tog cveta mladog, ne-
... ispušanog i bledog pre no se rasvetač?

Zar ne će zaklinjati i molitiva samotne
... majke, da nje život ne svetu dede ovo, pomoći
... i vratiti zdravlje mlade jedinice?

... nešto malo i kupit čemu jedno i drugo; —
... tko bi na Božić bio bez poselom? I što o-
... vome? Posudi novce i aide k staromu Šjor
... Bepu na licitaciji, možes kupiti česa i ne
... trebaš. Prodaje se tamo livada, kupi je,
... nije preskupa; ako ne imadeš baš dosta
... novaca, uzajmi će dobru ljudi. U kući je
... mrtvaca, moraju biti i karmine, nije li onoga
... zašto bogei mrljajali, posudi; ezb karmine
... ne smije to da bude! Zena hoće imati o
... Velikoi Gospi nove čizmice, u starima ju
... već imam i po vodu ići, e pa čovijec kupi
... još, nemas li upravo gotovno, brazi kod
... drugih ljudi, rado će ti svaki dati. Tako
... posudi danas, posudi sutra; posudi ma! ne
... trebaš, ali krasna li gospodarstva!

A je li znadeš čovjeca Božji, da posu-
... jedno valja vratiti i to na određeno vrije-
... me; s kama!no? Ne možeš li duga pla-
... tići doći će ti kuća na licitaciji, a što onda?
... Kuda onda? Nitko ne osjeća tebe nego
... baš naš seljak u Istri, kako je zlo biti du-
... žan; pa ipak on se toga nimalo ne plaši
... niti mu se uklanja. Ali što rekoh: ne plaši
... se? Plaši se on, jer predviđa svu nesreću,
... ali ne maru. On je lakouman, kad se prave
... dugovi.

Ja sam više puta posmatrao seljaka,
... kako se drži i kakav je, kad ide posu-
... diti novac. Lagano ide putem svojim bulji
... u zemlju kao dijete, kad prije Gurgjeva
... traži na ledini četirpuru deteljinu. Nujan
... je i snuđen, mislio bi već nije pol godine
... tražio čorbe joo. I kao bi onamo k onomu
... italijanskom lihvaru. Njega tješi samo
... jedna misao, ta jest: ja mogu plaćati ka-
... mate, mogu ih plaćati redovito, za što ne
... bih uzimao? Nije sramota biti dužan!

Dobre, dobro, samo se jedamput ulovi,
... ne čes je tako brzo iz stupice izvuti.
... Dug je za dug. Kad se prilijepi uz čov-
... vjeka, drži se kao smola.

Ta ogeda se samo malko po svome
... seli, pak čes sigurno naći, gdje unosi pla-
... ćaju, što su djedovi uzajmili; ne čeni niti
... bići lakše. Ne mo! misliti, da se kod posu-
... djiivanja novci kao roba na sajmu kupuju.
... Kad posuduješ novac, znaj, da si već
... onaj čas stao prodavati svoje imanje;
... njega novac jest kao kaparu
... tvoje oranice, livade, kuću i dvorište. Tim
... čes prije sve ono izgubiti, čim je bezdu-
... šnji onaj od koga posuduješ?

Priznao mi je jednom seljak, da je samo
... za to propao, što je lakoumno posudujao
... novac. Tako je dugovima napunio svoju
... kuću, da ma napokon u njoj dugovima na-
... punio svoju kuću, da ma napokon u njoj
... nije bilo mjesta. Držim i sam, da je za na-
... šega seljaka i gospodara posudjen novac
... veliko zlo i gotova propast. To je za njega
... mraz, koji mu hara usjeve; to kuča, što mu
... ubija marvu u štali. Štogoder priraste
... li se ohrani, sve valja prodati, samo da se
... plate kamate, dočim još glavnica uvijek
... ostaje; s njome ostaje briža, koja tišti
... ljuto, ako si valjan čovjek, ako li si nema-
... ran. Um gore po tebe.

U svakom slučaju, posten čovjek, dok si
... dužan, niti možeš s veseljem raditi niti
... mirno po čemo počivati. Jelo ti je netečno,
... napitak je žukak. Krvavi znoj pere ti lice,
... a lakova od toga za tebe i za tvoje ko-
... rist? Nikakova. Zašto? Zato — jer štogod
... privriješ, ne ostaje u tebe, već ide na
... kamate; tebi i poslije deset godina ostaje
... ista briža i jednaki dug.

Dakle ne pravni nikad lakoumno dugova,
... jer čes sigurno zabasati u propast. Ako li
... je kada i zbilja potreba, bolje je stisnuti
... se i malko kuburiti, nego li dug na ledja
... natovariti. Vjeruj ovo, bi će puno boće
... nego da kušas, kako je ljuta istina u onim
... rijecima: Tko je dužan, i na Božić je
... tužan.

Maia seljačka škola.

Važnije gospodarstvene radnje u mjesecu augustu.

U kući i dvorištu istu su poslovi kao i prošlog
... mjeseca. Naročita je puno posla sa suše-
... njem mladoga žita, na što treba osobito pa-
... ziti; jer se lako pokvari, pošto je još puno
... vlaže. Treba ga stoga češće mušaviti, hambar
... zračiti. Tko prošlog mjeseca nije dogovorio
... vršenje žita, neka to nastoji učiniti što prije.

U štaji treba jednako paziti na čistoću staja.
... kao i prošlog mjeseca. Kokosi valja malo bolje
... hraniti, da što prije pronese. Već sada možeš
... se početi spremiti jaju za zimovanje.

U povrtniku je puno posla. Sprema se lie-
... tina, no treba misliti i na ozimno povrće. Sije
... se mrkvu, španjak, krasuljak, štrbku, svi-
... se rani luk, ljutiku, zmujunac, sijaz vrzinu,
... cajuče, sad! grah, grašak, sijaz rotkvicu, repu itd.

Posla dakle je dosta, samo treba nastojati, da
... se i obrti. Ostalo povrće treba mnarivo po-
... ljuvati, pijeći, okopavati. Može se saditi i
... kumpir za sjenit. Tamniti je gusenjice.

U masliniku treba paziti, da se ne pojavi
... kakav nametnik, čuapati izdanke iz korijena,
... posjecajući suvarke itd.

U vinogradu je lina. Paziti je pomno na
... peronosporu i luč, te po potrebi barbiti lozu
... od njih. Zevne navrške treba čistiti od iz-
... danaka, a navrške drvene može se pomalo
... okrivati, da se priuče na zrak i da bože
... dozore. Nastojati je, da se započne krcenje

zemlju za nove nasade.
... U konobi treba preostalo još vino pretoci.
... pa spremati posudje za iduću berbu. Sve neka
... je spravno, a ne da se u zadnji čas mora
... raditi na vrat na nos.

U pčelinjaku. Spajati je slabije, da se jesen-
... skom pašom ojačaju za zimu.

Tuđa valuta na trišćanskoj burzi.

Jušer, dne 6. avgusta, moglo se kupiti o-
... dnosno prodati:
... 1 lira šterlina za 101.75 do 101.90 ital. lira;
... 1 američanski dolar za 22.75 do 22.80 ital. lira;
... 100 švicarskih franaka za 427 do 430 ital.
... lira; 100 franceskih franaka za 121.75 do
... 122.25 ital. lira; 100 češkoslovačkih kruna za
... 67.50 do 68 ital. lira; 100 jugoslovenskih
... kuna za 27.60 do 27.90 ital. lira; 100 rudi-
... zarskih leja za 9.75 do 10.25 ital. lira; 100
... francuskih kruna za 0.0275 do 0.0325 ital.
... lira; 100 austrijskih kruna za 0.0320 do 0.0330
... ital. lira.

Politički pregled

Saziv jugoslovenske Narodne Skupitine. — Za-
... čak ujedne sjednice Radiećve stranke.

Prošle nedjelje održavala se u Zagrebu
... plenarna sjednica HRSS (Hrvatske Republ-
... kanske Seljačke Stranke). Sjednici je otvorio
... potpredsjednik ista stranke u Moskvi. Taj
... prava je započela sa predlogom g. Predavač,
... da Radiećevi podpuru sadanju vladu. Taj je
... predlog prihvaćen bez ikakve debata. Nato je
... g. Predavač iznio drugi predlog, da plen-
...arna sjednica odobri Radiećev korak pristupa-
... nja u seljačku internacionalnu u Moskvi. Taj
... posljednji predlog obrazložao je time, da bi se
... inače suviše oslabio položaj g. Radića u Av-
... nosti i da bi to moglo da dovede i do rasejapa
... u stranci. Protiv toga predloga ustao je na-
... rodni poslanik g. dr. Rudolf Horvat, stavljajući
... konkretan protupredlog, da Radiećva stranka
... izjavi, da kao nacionalistička stranka ne može
... da čini svoju politiku zavisnom od internaci-
... onalnih organizacija ili od drugih naroda. Taj
... je predlog obrazložao u dugom govoru, a tom
... su se predlogu priključili i narodni poslanici
... Jalžabčić i Lovrekovič.

Argumentacija ovog trojice izrazvala je
... očigledno dubok dojam na prisutne. Na to je
... najedared potpredsjednik dr. Maček izvadio
... jedno Radiećvo pismo, datirano sa 21. pr. mj.
... za koje nitko drugi nije znao. U tom pismu
... Radieć piše, da je čuo za uzubnu u redovima
... svoje stranke protiv stupanja u seljačku in-
... ternationalu. On da je upoznao boljševičke
... metode i da ih najostrije upoznao.

Nakon toga stali Predavač, Maček i drugi
... članovi navajavati na Horvata, Jalžabčića i
... Lovrekoviča, da se povuče Horvatov protu-
... predlog, a prihvati Predavačev predlog. I za-

AND. MED. V. FINDERLE.

Tuberkuloza

...
... e se ječaj majke, kraj kćerke svoje što
... je ču, da je mlađa.
... U toj sežen-beloj sni, na čisto okrenoćnoj
... serci, sat svojim udaranjem naznačuje odmi-
... eće vremena. To monotonu udavanu sata
... čima svakim udarom jedan čas života. Spu-
... steno su zavese, do kojih doljez noćno svetlo
... i koje tjele. To svetlo žarulje kao da ne
... ostaje epiklane bele zavese, ono kao da ne
... poznosi izvan te svoje jedinice bolne. A to je
... svetlo opsjedavalo slabim zrakama mno-
... gospoim izmorena i suzom okvašena lica ro-
... đenka. To je svetlo krenilo se u mnogom oku
... rođenka, što je u noći budilo u gronici,
... zadržano kasliem.

Te je soba tuberkuloznih mladih devojaka.
... — Kćerko moja, kćerko jedinca, suzo
... moga... i u plaću nestalo bi reči slaboi majci.

— Smiljka se prene iz svog snatrenja i gro-
... nej, podigne šaku, vodušnu ruku na usne, dok
... ne kašali stao da mori. Iznemogla spusli glavu
... na savikak.

— Majko moja, kako me davi! uh, kako
... me je teško odle dubuko u grudima, kao da
... se da me udusi i izbode... A ugledavši majku,
... ču za ču u jači greviti plaću nastavi: — Tko
... će napući me, maštati mi već sutra biti bolje,
... možda ne ču još umreti, možda ču... kašaji
... tuči zapreći da nastavi isprekidane oči, dok
... se u njoj pojavila i opet kresnica nad, svoje

...
... ozdravljenje. Ta se kresnica neprestano
... budi u misli moinoi i prati će i sve dotle
... lo kinu ne zaklapani oči za večnost.

— Disala je naravno, ali joj nedostaje
... zraka, a bledu joj je visoko čelo oblio znoj.
... Velike joj erge duboke očj kalduke se u slo-
... bonu svetu ove noći dok su joj obrazi poru-
... ptenili. Kod pomoćnika usana opažao se niz
... poruculanste belih zubiju, sitnih i pravilnog
... oblika, ali to ču zamagleno u gronici, logo mlado
... lice da umro. daskora?

I to ču zamagleno u gronici, logo mlado
... lice da umro. daskora?
... — Smiliko, nado moino, nemoj da me samu
... ostaviš, budi samnom, daj da i ja s tobom bo-
... lujem, pa da i umrem s tobom u isti čas.
... Za to tebe živih, za tebe raditi, ti hje mi svo ve-
... liko i cilje smisla moju život... Ah, udesu
... majke diti, smiluj se nehosa vapajima
... majke, dajte mi kćerku u zdravlju... ubijte
... mene...
... — Znemogla pade na koljena i u plaćnim tr-
... zajima nasloni glavu u onu kćerku ne vau-
... kuš i plakavše drugu... dok ih kćerka suzizm
... okom pogledala majku svojoi s slabim plaćnim
... glasom molila majku da ne plače...

...
... I to mlado biće neokusišiv save naslade,
... ne ostivši pravne briže i bit svom životu, za
... će da umre?

Zar će da nestane tog cveta mladog, ne-
... ispušanog i bledog pre no se rasvetač?

Zar ne će zaklinjati i molitiva samotne
... majke, da nje život ne svetu dede ovo, pomoći
... i vratiti zdravlje mlade jedinice?

...
... Njeno je telo slabo i bledo, njene su grudni
... neobilne, a prsa uvučena. Koštane su joj
... ruke nom... napinjane.

— Ta žrtva jedna bakterija tuberkuloze.
... — Pa zar može taj sitni samoživ, koga opažaš
... istom kad ga promatraš s povećanjem od tri
... stoto plata, toliku da učini žrtvu, da uverbe takav
... mladi plod, da uništi takav beli več!

Ta ljudski je red gospodar tog sveta, on
... svoje, i tu je prilikom upravlja i kretni naj
... divlju čud živog stvara na tvoj zemlji, pa kako
... da ne uništi te sitnice žive prirode, da jed-
... nim mahom ne protre celu vrstu tih sitno-
... živa?

Ljudska je snaga ovde skršena, ležniške su
... ruke još prenemorne, još preslabe. Zaludu je
... svoje imanje u pomoć i zaklinjati majke.

Ta je žrtva već određena i sat će na beloi
... steni domalo da utihne za sluh te devojke,
... ona će da umre...

Taj prostim okom nevidljivi sitnoziv, taj
... sitnoziv u obliku mala stapić množanjem
... svojim i delovanjem svojim prouzrokuje iz-
... zjedanje i opljuće snage čovoka, on će da ga
... postepeno slabi i dan za dnevom izgrizava
... sve dotle dok ne bude to stvorenje postalo
... nesposobno da se odupre uplivima i podra-
... žanjima vanjske prirode, dok ne postane ne-
... opekobilen sredstvima da se brani od horta-
... za opstanske, ono će da podlegne, njega će
... da nestane...

I hliljade žrtava, ždgedog ima ljudskog roda,
... nestaje, na hliljade radnih snaga propada, a

...
... stotine siročadih nestaje zbog delovanja tog
... bakterija.

— Ova! dolazi u organizmu, rije tu i izjeda
... lagano i nedjeljivo, uništi svu hranitelja.

Mnogo biće plaća i ječaja samotnih majka
... in množa biće se suza jedne siročadi, dok
... i ova ne podlegne istom sitnozivu svog ro-
... ditelja. Nestajeće celih porodica, članovi će ovih
... da slede u sudbi i svom drugog. Tako će
... bude sve dotle, dok ne bude nastala volja svoju
... i samoznoj se jednom sakom celukupnog
... ljudskog roda ne bude nastajalo da se smilavi
... zajedničkog mologa, ali vrlo opasnog neprija-
... telja.

I bolesnik će u toj borbi morati da bude ra-
... van zdravom, jer bolesnih tamaneć svoj
... uzročnika bolesti i čuvajući od zarase bli-
... zne, čuvajući i sebe, a žrtvu čovek uništujući
... bakterije, podupirujući bolesnika sačuvala sebi
... zdravlje i napredak celog roda ljudskog.

Pa čemu ne ustaju ljudi na borbu? — Ta
... borba nastaje, ali je sitna, slaba, ta je borba
... pojedina.

Plač te majke treba da prodre preko ogra-
... djenih palaca i dvorova belih.

Ječati te majke treba da zaprestane dopiro
... do seljačkih ognjišta, gdje čehad sčućena i
... umorna od rada leži večerom oko vatre što
... tinja.

...
... — A dotle čuje se slabiji i slabiji kašaji
... te devojke, a sat joj na steni olima svojim udar-
... om čap po kap života...

nasto je bio prihvaćen Predavečev predlog...
našto je bio prihvaćen Predavečev predlog...

Zdravstvo.

DR. IVAN HASLINGER:

Kakvo gniježdo — takva ptica,
kakav otac — takva dica

Bio je neki mlinar, koji se vremenom osilio i bogatstvo...
Iaču se sastala u Beogradu jugoslovenska Narodna Skupština...
Iaču se sastala u Beogradu jugoslovenska Narodna Skupština...

Jednom mu se razboljela dijete, pa on posuša...
pošuša po doktora u grad, baš s tim konjima...

Zamislil se doktor vrlo i čudi se tom razumnom...
postupku, pa će pitati mlinara: „A recite Vi meni, dragi gospodaru...“

„Kamo vodi vjerski fanatizam.“
Poljska je danas jedina država u Evropi, gdje vlada tako žestoki vjerski fanatizam...

„Svega po malo“
Zamislil se doktor vrlo i čudi se tom razumnom postupku...

„Gdje se naručuju „Istarske narodne pjesme?“ —
Kod Uredništva „Istarske Riječi“ u Trstu, via S. Francesco d'Assisi, 20|I.

ili ako je koji imao padavicu itd., onda čemo se čuvati takve obitelji.

Bojke da i koju godinu pričekate i da svjesno odaberete, što bolje možete, nego da vam djeca padnu u nesreću. Upamtite dobro taj ne manji razgovor, pa kad dodje za to doba, da se po njemu ravirate.

(Z Seljačke Čitanke o Zdravlju.)

Domaće novosti

Naša pjesma...
Pod ovim naslovom objelodani čemo u idućem broju našega lista Slavak, u kome dobar prijatelj našega naroda i naše misli sa zanosom pozdravlja ovo naše najnovije izdanje naših istarskih narodnih pjesama.

Lične vijesti
Prošle sedmice bili promovirani u Zagrebu Bertosa Ivan iz Pazina i Vjekoslav Ferluga iz Trata, prvi na čast inženjera agronomije, a drugi na čast inženjera građevina.

Nepoznati zlikovci pokrali crkvu.
Pišu nam iz Vižinade: — Pred nekoliko dana provalili su nepoznati zlikovci u crkvicu Majke Božje na Polju kraj Vižinade i pokrali zlatu. Crkva trpi štetu od deset hiljada lira. Tatovi nisu pronađeni.

Drugi kongres slavenškog srednjokoškolskog društva u Italiji.

Djaci! Dne 15., 16. i 17. avgusta te godine bit će u Gorici II. kongres slavenškog srednjokoškolskog društva u Italiji. Toga dana treba da pregledamo jednogodišnje djelovanje, naše redove, koje moramo učvrstiti za naš nadaljni rad.

Gdje se naručuju „Istarske narodne pjesme?“ —
Kod Uredništva „Istarske Riječi“ u Trstu, via S. Francesco d'Assisi, 20|I.

Svega po malo

Kamo vodi vjerski fanatizam.
Poljska je danas jedina država u Evropi, gdje vlada tako žestoki vjerski fanatizam.

Sto traži Danac, da mu žena bude savršena.
Neka danaska revija objavila je na svoje čitaoce pitanje, kakva je žena savršena? Kao rezultat ove zanimljive ankete izišao je, da je savršena žena onaj, koja: 1) želi mirno; 2) ne preokreće strane; 3) je uvijek ugodnik dnevnika; 4) je uvijek posljednja; 5) koja govori dobro o svojim odsutnim prijateljicama; 6) koja ne brani za susjede trijeve, koja nikad ne ide u raspraduju a velike trgovačke kuće; 7) koja nikad ne želi svoje godine, koja nikad ne žali što nije muškarac.

Pitomi štakor ubio djete.
Neki mladi braćun par u Parizu imao je u kući pripitomljenog bijelog štakora, koja su silno voljeli. Ovih dana je gospođa ostavila u sobi samo djetce od 22 dana u kolijevci. Štakor se popeo u kolijevku i počeo griskati ruke, unice i jezik iadnog djeteta, koje je uvelik zatekla sve okrvaveno. Djetce su odmah odnijeli u bolnicu, ali je umrlo od zadobivenih rana.

Karakter žena po formi nosa.
Francski ženski list „Eva“ donosi lrtak pregled raznih kategorija ženskih nosova, koje je razvrstao jedan specialista. Odatle se vidi, ija je svakih karaktere napravljen prema nosu, odnosno nos po karakteru. Žene, koje imadu kratak i neznan nos, koje je vrlo malo izvirje iz lica, praktične su, dobro svake, uporne

rade i postojezne su u svojim osjećajima, jako ponešto ljubomorne. One, koje imadu dug i pun nos, orlovski nos, elegantne su, ponosite, u suštni dobre, imaju snila za više osjećaje i pouzdane su. Žene ravna i silata nosa lakomne su, prevrtljive, vjertjenaste, vrlo aktivne, uvijek nemirne, ponešto sebične i osvjetljive. Žene rjnastose nosa, lupastog nosa i punog nosa s malom kvržicom na vrhu, ve-sele su i dobre, nestalne, ali vrlo simpatične. Imadu potrebu, da oko njih bude mnogo svijeta, vole sum i plis. One su umične, ali često odviše bezbožne i zabornave.

Otrovali se konzerviranim mesom.
U Grieshimu blizu Frankfurta na Maini otrovala se jedna radnička obitelj od uživanja konzerviranog mesa. Kodili su je su ogoravili, ali petero djece u dobi od 6 do 14 godina umrlo je u najtežim mukama. Policija vodi istragu.

Katastrofa italijanskog osobnog vlaka.
Opobni vlak s mltan kolodvoru za vrijeme vožnje prema Novari iskočio je iz tračnice kod stanice Carone Rescaldina. Životom je nastradalo više ljudi, a ranjeno ih je između 20 do 50. Do nesreće je došlo tako, što je netko na prugu položio žir. Ubiijen je i šef stanice Rescaldina te vlakovođa osobnog vlaka.

Najveći sat na svijetu.
Čini se, da sada pripravljaju najveći sat na svijetu, koji se nalazi u Filadelfiji. Ploča sa brojkama osvijetljena je elektrino, a ima 10 metara promjera. Velika kazaljka duga je 1 metara, a mala 2 i pol. Zvono, po kom otkucaju sati, teško je 25 000 kg. Naručiti parni stroj, smješten u podzemlju, navija periodički mehanizam sata. Drugi jedan motor daje elektrinu struju.

Zakleo se, sanjajući, da se koje Londonske novine javljaju iz Banforsa: Neka gospođa Thornton Jones i njen sin probuđili su se neke noći i otkrili, da je Jones u snu preorezao sebi grkljan. Pošto je sebi nanio smrtnu ozljedu, Jones je živio još čitav sat i imao vremena, da napiše ove riječi: „Sanjao sam da sam to učinio. Probudivši se, vidio sam, da je to bila zbilja...“

Umrlo od uboda u prst.
U nekom franceskom gradu umro je profesor medicinskog fakulteta Escaot o duboda u prstu, koji mu se desio pri jednoj operaciji. Kusali su spasihi liječnici amputaciju prsta, ali je otrovanje krvi silno napredovala, pa je kirurg umro u strašnim bolestima.

DAROVI
u fond Djačke Matice:
Prigodom narodnog blagdana sv. Ćirila i Metoda sabralo se u Lanišcu 1975 Lit. u fond Djačke Matice. — Življeli darovatelj!

u fond Istarske Riječi:
N. N. iz Matulija daruje 5 Lira. Miha Mejnar 20. Hečić Ivan iz Pula 10 i Josip Kocić iz Amerike 15; ukupno 50 lira. — Naprijed za „Istarsku Riječ“!

Izdavač, direktor i odgovorni urednik:
IVAN SPIL
Tisak: TISKARNA „EDICOST“ U TRSTU

Izišle su „Istarske narodne pjesme“ u krasno opremljenom izdanju
Knjiga je ovećeg oblika, pjesme su štampane u dva stupca. Strana 240
Cijena za siromašne seljake i djake 3, a ostali 5 lira
Poztarina posebice
Naručuje se kod uprave „Istarske Riječi“, Trst (Trieste), Via S. Francesco d'Assisi 20 | I

BANCA ADRIATICA
ustanovljena god. 1905.
Dionička glavnica Lit 15,000,000— potpuno uplaćena
Glavno sjedište: TRIESTE, Via S. Nicolò 9 (vlastita zgrada)
Podružnice: Abbazia, Zara

Pogoduje svaki trgovački posao sa Jugoslavijom
Daje kredite za kupovanje robe - Subvencije na robu
Obavlja inkaso mjenica i faktura - Daje informacije
Izdaje garantna pisma - Izvršava sve povjerenje joj bankovne poslove najsvjesnije i uz najugodnije uvjete.
Prima uloške u Lit na štredne krajišnje te ih ukamaćuje po 4° godišnje netto
Uoške na tekući račun po 4 1/2 °. Uoške vezane uz otkaz ukamaćuje najbolje po dogovoru.
Prima uloške na tekući račun u Dinarcima te ih ukamaćuje najbolje po dogovoru.
Izvršuje doznake u Lit. i Din. za Jugoslaviju.

Priposlano *)
Izjava

Ja potpisani Josip Prodan iz...
br. 17 žalim što sam se 1. lipnja t. g. izjavio...
u smislu, da je gov. Elio Rigo, budući...
sindik, napravio dugova za općinu...
nijma nije učinio nikakove javne radove...
da će radi toga malo trajati kao sindik...
sam onog dana u času ljutitosti spram...
svih osoba i u pijanosti rekao, sasvim...
krivo. Priznajem u g. cav. Elio Rigo...
polnupnoga povjerenja zbog njegovog...
nog rada u korist buzetske općine i...
takljirovog postenja u upravljanju ove...
šćine. Radi toga pitam g. cav. Rigo...
štenje za ono što sam se izrazio proti...
obvezom, da ću dati uvršiti ovu izjavu...
svoje troškove u puljskom dnevniku...
„L'Azione“ u italijanskom jeziku...
„Istarskoj Riječi“ u hrvatskom, i...
platiati g. odv. dru. Sandrinu, zastupaju...
njegovu, Lit. 150.— za njegove prinadi...
nosti te Lit. 200.— za siromahne buzetske...
ćine — sve u 14 dana pod ovrhom.

Josip Prodan.

*) Za članku pod tim naslovom Uredništvo...
ne preuzimlje nikakve odgovornosti osim...
toliko, koliko mu nalaze zakon.

Poziv

glavnu skupštinu
Puškulinskog društva za štrednju i zoljmove
reg. zadruga na neutr. jamtenje
koji će se obdržavati
dne 24. augusta 1924 u 10 sati prije podne
u društvenoj zgradi u Puškulini.

DNEVNI RED:
1. Čitanje zapisnika glavne skupštine
2. Čitanje revizijskog izvješća;
3. Potvrda računskog zaključka za g. 1923 i 1923;
4. Promjena §§ 34. i 41. društvenih pravila
5. Eventualija.
U Puškulini, dne 7. augusta 1924.

Ako u određeno vrijeme ne bude prisutan dovoljan broj zadrugara, držat će se nepol sata kasnije druga skupština, sa istim dnevnim redom i na istom mjestu te će se raspravljati i zaključivati o svemu, što je na dnevnem redu bez obzira na broj prisutnih.

Sirite „Istarsku Riječ“!